

Enders game

Orson Scott Card

ISBN 978 90 225 6820 0
ISBN 978 94 6023 772 0 (e-boek)
NUR 333

Oorspronkelijke titel: *Ender's Game*
Vertaling: Alan Smithee
Omslagontwerp: DPS design&prepress services, Amsterdam

© 1977, 1985, 1991 Orson Scott Card
© 2013 voor de Nederlandse taal: Meulenhoff Boekeryj bv,
Amsterdam

Dit boek is eerder verschenen als
Ender wint en *De tactiek van Ender*

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt
door middel van druk, fotokopie, internet of op
welke andere wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Geoffrey,
Die mij eraan herinnert
Hoe jong en hoe oud
Kinderen kunnen zijn

1

Drietje

‘Ik heb door zijn ogen gekeken, ik heb door zijn oren geluisterd en ik zeg je dat hij het is. Althans de beste benadering die we kunnen krijgen.’

‘Dat zei je ook over de broer.’

‘De broer bleek onmogelijk. Om andere redenen. Dat had niets met zijn bekwaamheid te maken.’

‘Net als de zus. En over hem bestaan ook twijfels. Hij is te meegaand. Laat zich veel te graag door de wil van een ander overdonderen.’

‘Niet als die ander de vijand is.’

‘Wat moeten we dan? Hem voortdurend met vijanden omringen?’

‘Als het moet wel, ja.’

‘Ik dacht dat je zei dat je dit joch wel mocht.’

‘Als de kruiperds hem te pakken krijgen, ben ik daarbij vergeleken zijn lievelingsoom.’

‘Goed dan. Tenslotte zijn we de wereld aan het redden. Neem hem maar.’

De monitormevrouw lachte heel aardig, maakte zijn haar in de war en zei: ‘Andrew, je zult er zo langzamerhand wel doodziek van zijn om steeds met die vervelende monitor te moeten rondlopen. Nou, ik heb goed nieuws voor je. Vandaag gaat de monitor eruit. We halen hem gewoon hup eruit, en het doet helemaal niet zeer.’

Ender knikte. Dat was natuurlijk een leugen, dat het niet zeer zou doen. Maar aangezien volwassenen dat altijd zeiden als het juist wél zeer zou doen, kon hij die opmerking als een nauwkeurige voorspelling van de toekomst opvatten. Soms waren leugens betrouwbaarder dan de waarheid.

‘Als je nu even hier op de onderzoektafel gaat zitten, Andrew, dan komt de dokter zo bij je.’

De monitor weg. Ender probeerde zich voor te stellen hoe het zou zijn om het apparaatje niet meer onder aan zijn nek te hebben. Als ik me in bed op mijn rug draai voel ik geen druk meer op die plek. Als ik aan het douchen ben voel ik het niet meer zinderen en de warmte opnemen.

En Peter zal geen hekel meer aan me hebben. Als ik thuiskom laat ik hem zien dat de monitor eruit is en dan ziet hij dat ik het ook niet heb gered. Dat ik vanaf nu ook maar een gewone jongen ben, net als hij. Dan is dat niet meer zo erg. Dan vergeeft hij me wel dat ik mijn monitor een heel jaar langer heb gehad dan hij de zijne. Misschien worden we wel...

Waarschijnlijk toch geen vrienden. Nee, Peter was te gevaarlijk. Peter werd vaak zo kwaad. Maar broers wel. Geen vijanden, geen vrienden, maar broers – die normaal met elkaar in één huis konden wonen. Hij zal geen hekel meer aan me hebben, hij zal me gewoon met rust laten. En als hij kruiperdje en astronautje wil spelen dan hoef ik misschien wel niet mee te doen, dan kan ik misschien wel gewoon gaan zitten lezen.

Maar zelfs terwijl hij dat dacht wist Ender donders goed dat Peter hem niet met rust zou laten. Peter keek altijd op een bepaalde manier als hij een van zijn gemene buien had en als Ender die blik, die glans zag, dan wist hij dat hem met rust laten nou net het enige was wat Peter niet zou doen. Ik ben mijn piano-oefeningen aan het doen, Ender. Kom jij even de bladen voor me omslaan. O, heeft het monitormannetje het te druk om zijn broer te helpen? Is hij daar te slim voor? Moet je eerst een paar kruiperds uit de weg ruimen, astronaut? Nee, nee, je mag me helemaal niet meer helpen. Ik kan het zelf wel, misbakseltje, smerig *Drietje*.

‘Dit is zo gebeurd hoor, Andrew,’ zei de dokter.

Ender knikte.

‘Het is ontworpen om makkelijk verwijderd te kunnen worden. Zonder infecties en zonder wond. Maar het gaat wel een beetje

jeuken en sommige mensen zeggen dat ze het gevoel hebben of ze iets *missen*. Je blijft maar rondneuzen naar iets, iets waarnaar je op zoek was, maar je kunt het niet vinden en je kunt je ook niet meer herinneren wat het was. Ik zal het je dus alvast maar vertellen. Dan zoek je je monitor, en die is er niet meer. Na een paar dagen gaat dat gevoel vanzelf over.’

De dokter verdraaide iets aan de onderkant van Enders achterhoofd. Plotseling vlijmde er een snijdende pijn door hem heen alsof hij van zijn nek tot zijn kruis doorboord werd met een lange naald. Ender voelde zijn spieren verkrampen en zijn hele rug trok hol zodat hij achteroverviel; zijn hoofd bonkte met een klap tegen de onderzoektafel. Hij voelde zijn benen spartelen en hij wrong zo heftig met zijn in elkaar geslagen handen dat het zeer deed.

‘Didi!’ schreeuwde de dokter. ‘Kom vlug helpen!’ De verpleegster kwam aanrennen en haar adem stakte van schrik. ‘Die spieren moeten ontspannen. Schiet op, pak het! Waar wacht je op!’

Er werd iets doorgegeven; Ender kon het niet zien. Hij rolde opzij en viel van de onderzoektafel. ‘Vang hem op!’ riep de verpleegster.

‘Hou hem nou gewoon maar stil...’

‘Houd u hem maar vast, dokter, hij is te sterk voor mij.’

‘Niet die hele spuit! Wil je hem een hartstilstand bezorgen...’

Ender voelde vlak boven de boord van zijn shirt een naald in zijn rug prikken. Het brandde, maar overal waar het vuur zich door zijn lijf verspreidde, begonnen zijn spieren zich geleidelijk te ontspannen. Nu kon hij huilen van angst en pijn.

‘Gaat het een beetje, Andrew?’ vroeg de verpleegster.

Andrew wist niet meer hoe hij moest praten. Ze tilden hem op de tafel. Ze voelden zijn pols en deden allerlei andere dingen; hij begreep er niets van.

De dokter stond te trillen; zijn stem beefde. ‘Ze laten die kinderen drie jaar met die dingen rondlopen, wat verwachten ze

nou? We hadden hem uit kunnen zetten, besef je dat wel? We hadden hem voorgoed kunnen uitschakelen.’

‘Wanneer is de injectie uitgewerkt?’ vroeg de verpleegster.

‘Hou hem op z’n minst nog een vol uur hier. Hou hem goed in de gaten. Als hij niet binnen een kwartier begint te praten, waarschuw me dan. Ik had hem wel voorgoed kunnen uitschakelen. Ik heb de hersens van een kruiperd niet.’

Pas een kwartier voor de laatste bel kwam hij weer terug in de les bij juffrouw Pumphrey. Hij stond nog niet helemaal vast op zijn benen.

‘Gaaf het wel, Andrew?’ vroeg juffrouw Pumphrey.

Hij knikte.

‘Was je niet lekker?’

Hij schudde zijn hoofd.

‘Je ziet er niet goed uit.’

‘Het gaat prima.’

‘Ga maar gauw zitten, Andrew.’

Hij ging op weg naar zijn plaats, maar bleef ineens staan. Wat zocht ik nou ook weer? Ik weet niet meer wat ik zocht.

‘Je plaats is daar,’ zei juffrouw Pumphrey.

Hij ging zitten maar het was iets anders wat hij miste, iets wat hij kwijt was. Ik vind het straks wel.

‘Je monitor,’ fluisterde het meisje achter hem.

Andrew haalde zijn schouders op.

‘Zijn monitor,’ fluisterde ze tegen de anderen.

Andrew voelde aan zijn nek. Daar zat een pleister. Het ding was verdwenen. Hij was nu net als de anderen.

‘Afgevallen, Andy?’ vroeg een jongen die schuin achter hem aan de andere kant van het looppad zat. Hij wist niet meer hoe die heette. Peter. Nee, dat was iemand anders.

‘Stilson, hou je mond,’ zei juffrouw Pumphrey. Stilson grijnsde.

Juffrouw Pumphrey had het over vermenigvuldigen. Ender zat afwezig op zijn lessenaar te krabbelen. Hij tekende reliëfkaarten van bergachtige eilanden en gaf dan zijn lessenaar op-

dracht om ze vanuit elke hoek in drie dimensies op het beeldscherm te laten verschijnen. De onderwijzeres wist uiteraard dat hij niet oplette, maar ze zou hem rustig laten zitten. Hij wist altijd het antwoord, ook als ze dacht dat hij niet oplette.

In een hoek van zijn lessenaar verscheen een woord dat langs de rand van zijn lessenaar begon te wandelen. Aanvankelijk stond het ondersteboven en achterstevoren, maar lang voordat het de onderrand bereikte en rechtop kwam te staan, wist Ender al wat er stond.

DRIETJE

Ender grijnsde. Hij was degene die had uitgevonden hoe je boodschappen kon sturen en hoe je ze kon laten wandelen – en al was de boodschap van zijn anonieme vijand dan een scheldwoord, de manier waarop die werd bezorgd was een compliment. Het was niet zijn eigen schuld dat hij een Drietje was. Dat had de regering bedacht, zij hadden er opdracht voor gegeven – anders had Ender als Drietje toch nooit hier op school kunnen komen. En nu was de monitor verwijderd. Het experiment Andrew Wiggin was dus niet geslaagd. Hij was ervan overtuigd dat ze als het kon maar wat graag de uitzonderingsregels in zouden trekken die zijn geboorte mogelijk hadden gemaakt. Experiment niet geslaagd, dus uitwissen de hele boel.

De bel ging. Iedereen begon aan de afsluitprocedure voor zijn lessenaar, of tikte nog vlug een herinnering voor zichzelf in. Weer anderen kopieerden lessen of bestanden naar hun computer thuis. Een paar kinderen stonden bij de printers, om dingen af te drukken die ze wilden laten zien. Ender spreidde zijn handen over het kleine toetsenbord aan de rand van zijn lessenaar en vroeg zich af hoe het zou voelen om net zulke grote handen te hebben als grote mensen. Wat zou dat grof en onhandig voelen, met van die dikke, stompe vingers en die vlezige handpalmen. Ze hadden natuurlijk wel grotere toetsenborden – maar hoe konden ze met hun dikke vingers een dun lijntje

trekken op het scherm zoals Ender dat kon; een dun lijntje zo nauwkeurig dat hij het vanuit het midden naar de rand van zijn lessenaar negenzeventig spiraalwindingen kon laten maken zonder dat de lijnen elkaar raakten of overlaptten. Dan had hij tenminste wat te doen terwijl de juf doorzeurde over rekenen. Rekenen! Valentine had hem rekenen geleerd toen hij drie was.

‘Gaat het wel, Andrew?’

‘Ja, juf.’

‘Je mist de bus hoor.’

Ender knikte en stond op. De andere kinderen waren al weg. Maar ze zouden op hem staan wachten, de rotkinderen tenminste. Zijn monitor die hoorde wat hij hoorde en zag wat hij zag, zat niet meer op zijn nek. Ze konden zeggen wat ze wilden. Ze zouden hem nu misschien wel slaan – niemand kon ze nu meer zien en dus zou niemand Ender te hulp komen. De monitor had zo zijn voordelen, en die zou hij missen.

Het was Stilson natuurlijk. Hij was niet groter dan de meeste andere kinderen, maar wel groter dan Ender. En hij had een paar anderen bij zich. Dat deed hij altijd.

‘Hé, Drietje.’

Niet reageren. Niks zeggen.

‘Hé, Drie, we hebben het tegen jou, Drie, hé, kruiperdvriend, we hebben het tegen jou.’

Ik weet niks terug te zeggen. Alles wat ik zeg maakt het alleen maar erger. Dus ik zeg niks.

‘Hé, Drietje, hé, drol, je bent mooi gezakt, hè? Dacht dat je heel wat beter was dan wij hè, maar nou ben je je klikspaan kwijt, Droidrie, je hebt een pleister in je nek.’

‘Mag ik er nu door?’ vroeg Ender.

‘Mag hij er nu door? Zullen we hem doorlaten?’ Ze begonnen allemaal te lachen. ‘Natuurlijk mag je erdoor. We laten eerst je arm door en dan laten we je reet door en dan misschien een stukje van je knie.’

Nu begonnen de anderen ook mee te jouwen. ‘Droidrie heeft z’n klikspaan nie. Droidrie heeft z’n klikspaan nie.’

Stilson gaf hem met een hand telkens een duw; en iemand die achter Ender stond duwde hem dan weer terug in de richting van Stilson.

‘Wiegje gaat van wik-wak,’ zei iemand.

‘Tennis!’

‘Pingpong!’

Dit zou niet prettig aflopen. En dus besloot Ender dat hij liever niet degene wilde zijn die er uiteindelijk het beroerdest aan toe was. De eerstvolgende keer dat Stilson's arm naar voren kwam om hem een duw te geven, graaide Ender naar de arm. Hij miste.

‘O, wil je vechten? Wil je vechten, Droidrie?’

De kinderen achter Enders rug grepen hem van alle kanten beet en hielden hem vast.

Ender had helemaal geen zin om te lachen, maar hij lachte toch. ‘Dus er zijn er zo veel van jullie nodig om van één Drietje te winnen?’

‘Wij zijn *mensen*, geen *Drietjes*, drollekop. Jij bent zo sterk als een muizenscheet!’

Maar ze lieten hem wel los. En zodra ze dat deden gaf Ender een hoge, harde trap die Stilson vierkant op zijn borstbeen raakte. Hij viel als een blok op de grond. Ender stond stomverbaasd – hij was helemaal niet van plan geweest om Stilson met één schop omver te maaien. Het kwam helemaal niet bij hem op dat Stilson zo'n vechtpartijtje als dit niet serieus nam, dat hij helemaal niet rekende op een echte wanhoopsknal.

De anderen deinsden aanvankelijk geschrokken achteruit en Stilson bleef doodstil liggen. Ze vroegen zich allemaal af of hij dood was. Maar Ender was al bezig een manier te bedenken om wraakacties te voorkomen. Om ervoor te zorgen dat ze hem niet morgen met de hele troep tegelijk zouden grijpen. Ik moet dit winnen nu, eens en voor altijd, anders vallen ze me elke dag lastig en wordt het alleen maar steeds erger.

Ook al was hij nog maar zes jaar oud, Ender kende de onuitgesproken regels van de manhaftige ongewapende strijd. Het

was verboden om een tegenstander te raken die hulpeloos op de grond lag; dat zou alleen een beest doen.

En dus liep Ender op Stilsons liggende gestalte af en gaf hij hem nog een schop, een gemene trap tegen zijn ribben. Stilson kreunde en rolde bij hem vandaan. Ender liep om hem heen en schopte hem nog een keer, in zijn kruis. Stilson kon geen geluid meer uitbrengen; hij kromp in elkaar terwijl de tranen uit zijn ogen stroomden.

Toen keek Ender de anderen emotieloos aan. ‘Misschien waren jullie van plan om me met z’n allen te grijpen. Jullie zouden me vast wel flink in elkaar kunnen slaan. Maar onthou goed wat ik met mensen doe die mij kwaad proberen te doen. Vanaf dat moment vraag je je alleen maar af wanneer ik jou te grazen neem, en hoe erg het wordt.’ Hij gaf Stilson een schop in zijn gezicht. Bloed uit zijn neus gulpte spetterend op de grond. ‘Het zou niet zo erg zijn als dit,’ zei Ender, ‘maar erger.’

Hij draaide zich om en liep weg. Er kwam niemand achter hem aan. Hij sloeg de hoek om en liep de gang naar de bushalte in. Hij kon de jongens achter zijn rug horen zeggen. ‘Jezus, moet je hem zien. Helemaal in de vernieling.’ Ender liet zijn hoofd tegen de muur van de gang zakken en hilde tot de bus kwam. Ik ben net als Peter. Als ik mijn monitor niet meer heb, ben ik net als Peter.

2

Peter

‘Goed, dus die is eruit. Hoe doet hij het?’

‘Als je een paar jaar in iemands lichaam huist, raak je eraan gewend. Als ik nu naar zijn gezicht kijk, weet ik niet wat er in hem omgaat. Ik ben niet gewend om zijn gezichtsuitdrukkingen te zien. Ik ben gewend om ze te voelen.’

‘Kom op zeg, we hebben het hier niet over psychoanalyse. Wij zijn militairen, geen medicijnmannen. Je hebt hem net de aanvoerder van een groep pestkoppen in elkaar zien slaan.’

‘Dat deed hij heel grondig. Hij gaf hem niet gewoon een pak slaag, hij sloeg hem finaal in elkaar. Net als Mazer Rackham op de...’

‘Spaar me. Dus de commissie is van oordeel dat hij ermee door kan.’

‘Grotendeels wel, ja. Eerst eens kijken wat hij met zijn broer doet nu de monitor eruit is.’

‘Zijn broer. Ben je niet bang voor wat zijn broer met hém zal doen?’

‘Jij hebt mij zelf voorgehouden dat dit geen risicoloze onderneming was.’

‘Ik heb nog wat oude beelden doorgenomen. Ik kan er niks aan doen, ik mag die jongen nu eenmaal graag. Volgens mij werken we hem de vernieling in.’

‘Natuurlijk doen we dat. Dat is ons werk. Wij zijn de boze toverheks. Wij beloven een pannenkoekenhuisje, maar we vreten de kleine rotzakken met huid en haar op.’

‘Jammer voor je, Ender,’ fluisterde Valentine. Ze keek naar de pleister in zijn nek.

Ender drukte zijn hand tegen de wand en de deur viel achter

hem dicht. ‘Het kan me niet schelen. Ik ben blij dat ik hem kwijt ben.’

‘Wat is er kwijt?’ Peter liep de woonkamer in, kauwend op een mond vol brood met pindakaas.

Ender zag Peter niet als de knappe tienjarige jongen die volwassenen zagen, met de dikke bos donkere krullen boven een gezicht dat dat van Alexander de Grote had kunnen zijn. Ender keek alleen maar naar Peter om te zien of hij kwaad was of zich verveelde; de gevaarlijke stemmingen die bijna altijd tot narigheid leidden. Zodra Peter de pleister in zijn nek zag, verscheen er een gemene flikkering in zijn ogen.

Valentine zag het ook. ‘Nu is hij net als wij,’ zei ze, in een poging om hem te sussen voordat hij toe kon slaan.

Maar Peter wilde zich niet laten sussen. ‘Net als wij? Hij houdt dat stomme ding tot zijn zesde. Wanneer ben jij de jouwe kwijtgeraakt? Jij was drie. Ik was nog geen vijf toen ik de mijne kwijtraakte. Hij had het bijna gered, die kleine klootzak, die kleine kruiperd.’

Heel goed, dacht Ender. Praat maar door, Peter. Praten is prima.

‘Zo, dus nu word je niet meer door je beschermengelen in de gaten gehouden,’ zei Peter. ‘Nou controleren ze niet of je pijn voelt, luisteren ze niet naar wat ik zeg, zien ze niet wat ik je aandoe. Hoe vind je dat? Nou, hoe vind je dat?’

Ender haalde zijn schouders op.

Ineens begon Peter te grijnzen en hij klapte gemaakt vrolijk in zijn handen. ‘Laten we kruiperdje en astronautje spelen,’ zei hij.

‘Waar is mama?’ vroeg Valentine.

‘Weg,’ zei Peter. ‘Ik ben de baas.’

‘Ik denk dat ik papa maar even bel.’

‘Ga je gang,’ zei Peter. ‘Je weet dat hij er toch nooit is.’

‘Ik doe wel mee,’ zei Ender.

‘Jij bent de kruiperd,’ zei Peter.

‘Laat hém nou eens een keer de astronaut zijn,’ zei Valentine.